

KONTRADIKTÓRNOSŤ CIVILNÉHO PROCESU

PEZINOK, Justičná akadémia

13. november 2014

JUDr. Peter Straka

Za odbornú spoluprácu vyslovujem poďakovanie JUDr. Budjačovi

Hranice kontradiktórnosti v súdnom konaní - všeobecný rozmer a osobitosti -
Výnimky z kontradiktórnosti v súdnom konaní - napr. § 5b Zákona č.
250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa
Kontradiktórnosť a súdna ex offo kontrola (§ 53 ods. 1 a 4 OZ, § 53d OZ § 153
ods. 3 a 4 OSP) - vzájomný vzťah
Kontradiktórnosť a koncentrácia konania - ciele na rozhodnutie na prvom
pojednávani

1. Prejednacía zásada
2. Zásada materiálneho pravdy a formálnej pravdy (prelomenie princípu)
3. Povinnosť tvrdenia a povinnosť dôkazná (odmietnutie podania, zamietnutie žaloby)
4. Dôkazný návrh, požiadavka na jeho určitosť a poučenie súdom
5. Vykonalenie dôkazov, ktoré účastníci nenavrhli (nie pátranie po dôkazoch)
6. Následky nesplnenia povinnosti dôkaznej
7. Nesporové konania a vyšetrovacía zásada

Audiatur et altera pars (nech je vypočutá druhá strana)

- **Kontradiktórnosť - prenos dôkazného bremena zo súdu na účastníkov sporu, resp. rokovací spôsob súdneho procesu** (*Slovník súčasného slovenského jazyka* vydaného Vedou, vydavateľstvom Slovenskej akadémie vied, Bratislava 2011 2. Zv.)
- Právo na kontradiktórny proces nemá absolútny charakter a jeho rozsah sa môže líšiť najmä v závislosti na zvláštnostiach daného konania. Nebráni súdu, aby od tohto pravidla v záujme procesnej ekonómie upustil, ak je zrejmé, že nezoznámenie účastníka konania napr. so stanoviskom iných účastníkov nemôže mať akýkoľvek vplyv na výsledok konania pred nimi (uznesenie Najvyššieho súdu SR vo veci 6Cdo 7/2013).
- Rapid life – Nález vo veci II. ÚS 499/2012 v konfrontácii s 6Cdo 7/2013
- Opak I.US 675/13, I.US 332/12, II.US 160/13, II.US 595/12, III.264/12 ale hlavne zjednotenie
- PLz. US/1/2014

Ex offio súdna kontrola nekalých obchodných praktík

- § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka
- Súdne opatrenia proti nekalým obchodným praktíkám
- Odmietnutie poskytnutia ochrany zo strany súdu
  - Najčastejšie NOP:
    1. Podmieňovanie uzavretia zmluvy o sprostredkovaní uzavretím zmluvy o životnom poistení
    2. Drobné písmo v zmluve a vo všeobecných zmluvných podmienkach
    3. Zastieranie skutočného účelu zmluvy
    4. Predajné podujatia organizované dodávateľom a neinformovanie spotrebiteľa
    5. Inštruovanie obchodných zástupcov, aby spotrebiteľom hromadne v ich zmluvách o úvere vyznačovali ako účel podnikanie, zamestnanie, resp. výkon odbornej činnosti
    6. Obchádzanie zmlúv o úvere zmluvami o kúpe nehnuteľnosti
    7. Neprimeraný výkon záložného práva/ZPP
    8. Použitie nátlaku a zastrasovania pri vymáhaní dlhu
    9. Splnomocnenec určený veriteľom
    10. Vymáhanie pohľadávok správcom konkurznej podstaty
    11. Obchádzanie zákona o spotrebiteľských úveroch – pyramídové hry
    12. Zanedbanie posúdenia bonity spotrebiteľa
    13. Používanie neprijateľnej rozhodcovskej doložky po vydaní súdneho zákazu

§ 5b Zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ZOS)

- Orgán rozhodujúci o nárokoch zo spotrebiteľskej zmluvy prihliada aj bez návrhu na nemožnosť uplatnenia práva, na oslabenie nároku predávajúceho voči spotrebiteľovi, vrátane jeho premĺčania alebo na inú zákonnú prekážku alebo zákonný dôvod, ktoré bránia uplatniť alebo priznať plnenie predávajúceho voči spotrebiteľovi, aj keď by inak bolo potrebné, aby sa spotrebiteľ týchto skutočností dovoľával.
- Procesná povaha ust. § 5b v nadväznosti na prechodné ustanovenia a princíp právnej istoty
- Je nevyhnutné kasačné rozhodnutie v prípade aplikácie ust. § 5b ZOS zo strany odvolacieho súdu?
- Možnosti podľa § 213 ods.2 v spojení s § 100 ods. 1 OSP

§ 53d OZ

- Spotrebiteľská zmluva, ktorá obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku v znení, ako je uvedená vo výroku rozhodnutia súdu a jej uzavretie bolo dosiahnuté za použitia nekalej obchodnej praktiky alebo úžery, je neplatná.
- Rozsudok SDEÚ C- 453/10 Perenič/SOS Financ
- Čl. 7 ods. 1, čl. 8 Smernice Rady 93/13 EHS o nekalých obchodných praktikách

Individuálne vyjednaná ZP, proces kontraktácie

- § 53
- (1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.
- (2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.
- (3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.
- Zmluvné podmienky pripravené vopred
- Nemožnosť zmeny obsahu zmluvných podmienok a akceptácia oferty
- Absencia možnosti vyjednávania a presadenia zmluvnej podmienky navrhutej spotrebiteľom

Konkurencia dvoch súkromnoprávných úprav

- § 52
- (2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, sa vždy prednostne použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva.
- § 54
- (1) Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon alebo osobitné predpisy na ochranu spotrebiteľa priznávajú, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.
- Spotrebiteľská zmluva a jej občianskoprávna povaha
Ustanovenia o spotrebiteľskej zmluve v OZ so špeciálnou povahou
- Odôvodnenie pozmeňujúceho návrhu sa má považovať za súčasť zákona, Autentický výklad zákonodarcu, cieľom bolo **vyslovne** ustanoviť už existujúce pravidlo o prednosti Občianskeho zákonníka

Spotrebiteľská zmluva a jej občianskoprávna povaha

Ustanovenia o spotrebiteľskej zmluve v OZ so špeciálnou povahou

- § 153
- (3) Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je
  - neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.
- (4) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve (16ab) alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dojednané v spotrebiteľskej zmluve.

Ex offo Abstraktná súdna kontrola zmluvných klauzúl v spotrebiteľských zmluvách v nadväznosti na § 53a OZ
 Čl. 7 ods.1, čl. 8 smernice Rady 93/13 EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách

Záväznosť rozsudku vo svetle § 53a OZ pre iný súd

Protiprávny stav vyplývajúci z ďalšieho používania klauzuly právoplatne zakázanej postupom podľa § 153 ods.4 OSP v spojení s § 53a OZ

Súdna kontrola proporcionality v procese dobrovoľnej dražby vo svetle rozsudku C-34/13

1. Prvok ex offa súdnej kontroly v dobrovoľných dražbách, neplatnosť zmluvnej podmienky, ktorá presahuje rámec zákonnej dikcie typu zmluvy
2. Predbežné opatrenie o zdržanie sa výkonu záložného práva a čl.4 smernice Rady 93/13/EHS (zistovanie všetkých okolností uzavretia zmluvy sú nad rámec osvedčovania na účely PO)
3. Dôvody opatrenia súdu (PO a rozsudok vo veci samej o zdržanie príp. o neplatnosť Zmluvy o výkone záložného práva)
4. A. nedostatok proporcionality (nie je nevyhnutné v demokratickej spoločnosti vykonať záložné právo DD (Stanková v. SR , obydlie, neprimerané dôsledky spojené s defaultom, nepomer medzi hodnotou predmetu krytia a výškou pohľadávky)
5. B. uplatňuje sa čo len časť plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky (stačí hrozba vymoženía takéhoto plnenia)
6. Rozsudok o uložení povinnosti zdržať sa výkonu záložného práva dobrovoľnou dražbou nie je res iudicatae pri zmene okolností na proporcionálne
7. nie je prekážkou rovnaký žalobný návrh (petit) pri predbežnom opatrení a vo veci samej

Rozsudok Súdneho dvora EÚ z 10. septembra 2014 vo veci C 34/13 Monika Kušionová proti SMART Capital, a. s.

- 1. Ustanovenia smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa majú vykladať v tom zmysle, že im neodporuje vnútroštátna právna úprava, ako je úprava dotknutá vo veci samej, umožňujúca vymôcť pohľadávku založenú na zmluvných podmienkach, ktoré sú prípadne nekalé, mimosúdny výkonom záložného práva na nehnuteľný majetok, ktorý spotrebiteľ poskytol ako zabezpečenie pohľadávky, pokiaľ predmetná právna úprava prakticky neznemožňuje alebo nadmerne nesťažuje ochranu práv, ktoré spotrebiteľovi priznáva táto smernica, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.
- 2. Článok 1 ods. 2 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že zmluvná podmienka obsiahnutá v zmluve, ktorú uzavrel predajca alebo dodávateľ so spotrebiteľom, je vylúčená z pôsobnosti tejto smernice len vtedy, ak uvedená zmluvná podmienka odráža obsah záväzného zákonného alebo regulačného ustanovenia, čo overiť prináleží vnútroštátnemu súdu.

Marcinová v. POHOTOVOŠŤ C-30/12 pripomienky EK príloha

- 1. dohoda o zrážkach zo mzdy nad rámec textu zákona (podporne rozsudok vo veci Kušionová)
- 2. vec sama o zdržanie sa alebo o neplatnosť dohody po zohľadnení ostatných zmluvných podmienok
- 3. stačí existencia potencionálnej hrozby vymoženía plnenia z neprijateľnej zmluvnej podmienky na opatrenie súdu vrátane predbežnej ochrany

CD Consultig v.Vaško C-558/13 , C-328/14CD Consulting v.Pančurova

- Pripomienky Európskej komisie , bod 17
- **POHOTOVOŠŤ v.Korčkovská**
- Ex offo kontrola nielen neprijateľnosti zmluvných podmienok ale aj ex offo kontrola bezúročnosti C-76/10
- C-76/10
- Za okolností, aké sú vo veci samej, neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere, ktorý má podstatný význam v kontexte smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998, môže predstavovať rozhodujúcu okolnosť pre vnútroštátny súd v rámci jeho analýzy otázky, či podmienka zmluvy o spotrebiteľskom úvere týkajúca sa jeho nákladov, v ktorej sa nenachádza takýto údaj, je zrozumiteľná v zmysle článku 4 smernice 93/13. Ak nejde o takýto prípad, tento súd má možnosť aj bez návrhu posúdiť, či vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy je opomenutie údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v jej podmienke týkajúcej sa nákladov tohto úveru spôsobilé prisúdiť tejto doložke nekalú povahu v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13. Napriek tomu bez ohľadu na priznanú možnosť posúdiť túto zmluvu z hľadiska smernice 93/13, smernica 87/102 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu umožňuje **aj bez návrhu** uplatniť ustanovenia preberajúce do vnútroštátneho práva článok 4 tejto poslednej uvedenej smernice a stanovujúce, že neexistencia údajov o ročnej percentuálnej miere nákladov v zmluve o spotrebiteľskom úvere má za následok, že poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

C-22/12 Haasova

- Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005, a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej.

Kontradiktornosť v exekučnom konaní

- Prelomenie materiálnej právoplatnosti exekučného titulu judikatórnej povahy
- Stav de lege lata a stav de lege ferenda

Legislatívny rámec

• ČLÁNOK 6

• Právo na spravodlivé súdne konanie

- 1. Každý má právo na to, aby jeho vec bola spravdivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravdivosti. ...

Dôkazná povinnosť § 120 OSP)

- (1) Účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci.
- (2) Vo veciach, v ktorých konanie možno začať aj bez návrhu, ako aj v konaniach o povolenie uzavrieť manželstvo, o určenie a zapretie rodičovstva, o osvietenosti, o osvojení, vo veciach obchodného registra a v konaniach o niektorých otázkach obchodných spoločností a družstiev (§ 200e) súd je povinný vykonať ďalšie dôkazy potrebné na zistenie skutkového stavu, hoci ich účastníci nenavrhli.
- (3) Ak nejde o veci uvedené v odseku 2, súd si môže osvojiť skutkové zistenia založené na zhodnom tvrdení účastníkov.
- (4) Súd je povinný okrem vecí podľa odseku 2 poučiť účastníkov, že všetky dôkazy o skutočnosti musia predložiť alebo označiť najneskôr do vyhlásenia uznesenia, ktorým sa končí dokazovanie a vo veciach, v ktorých sa nenašuje pojednávanie (§ 115a) najneskôr do vyhlásenia rozhodnutia vo veci samej, pretože na dôkazy a skutočnosti predložené a označené neskôr súd nepríhľadá. Skutočnosti a dôkazy uplatnené neskôr sú odvolacím dôvodom len za podmienok uvedených v § 205a.

6Co 86/2013

1. Či sa má smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútorom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 ("smernica o nekalých obchodných praktikách") (Ú. v. EÚ L 149, s. 22) vykladať tak, že sa za nekalú obchodnú praktikú považuje také správanie poskytovateľa spotrebiteľského úveru, ak predkladá zmluvné podmienky spotrebiteľovi tak, že vytvára formálne dojem o možnosti výberu doplnkovej služby o zabezpečení splátok úveru a v skutočnosti neprímerane vplyva na spotrebiteľa, aby doplnkovú službu prijal?
2. Či sa má smernica o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktikú sa považuje konanie veriteľa, ak predkladá spotrebiteľovi zmluvné podmienky takým spôsobom, že spotrebiteľovi poskytne údaj o výške ročnej percentuálnej miery nákladov (RPMN), ktorej súčasťou nie sú náklady na doplnkovú službu?
3. Či sa má smernica o nekalých obchodných praktikách vykladať tak, že za nekalú obchodnú praktikú sa považuje konanie veriteľa, ak na trhu so spotrebiteľskými úvermi vyžaduje od spotrebiteľov podstatne vyššiu cenu za vedľajšiu službu ako sú skutočné náklady na takúto vedľajšiu službu a či sa tak neobchádza požiadavka transparentnosti skutočných celkových nákladov na spotrebiteľský úver, ak náklady na vedľajšiu službu nie sú súčasťou RPMN?
4. Či sa smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej smernica 93/13/EHS) má vykladať tak, že služba zabezpečenia splácania spotrebiteľského úveru, predmetom ktorej je hotovostné preberanie splátok úveru od spotrebiteľa predstavuje hlavný predmet plnenia pri spotrebiteľskom úvere?
5. Či sa má smernica Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 98/7/ES zo 16. februára 1998 vykladať tak, že do RPMN sa zahŕňa aj odmena za hotovostné preberanie splátok úveru alebo jej časť, ak odmena podstatne prevyšuje náklady nevyhnutné na túto vedľajšiu službu a či sa má čl. 14 tejto smernice vykladať tak, že ide o obchádzanie inštitútu RPMN, ak pri doplnkovej službe odmena podstatne prevyšuje náklady na doplnkovú službu a odmena sa nezahŕňa do RPMN?

6Co 86/2013

6. Či sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že na naplnenie požiadavky transparentnosti vedľajšej služby, za ktorú sa platí administratívny poplatok, postačí, ak je jasná a zrozumiteľná cena tejto administratívnej služby (administratívny poplatok), aj keď predmet plnenia tejto administratívnej služby nie je určený?
7. Či sa má čl. smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že samotná skutočnosť, že administratívny poplatok je zahrnutý do výpočtu RPMN bráni tomu, aby sa vykonala súdna kontrola takéhoto administratívneho poplatku na účely tejto smernice?
8. Či sa má smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že samotná výška administratívneho poplatku na účely tejto smernice bráni súdnej kontrole?
9. Ak je odpoveď na otázku pod bodom 6. taká, že predmet administratívnej služby, za ktorú sa má platiť administratívny poplatok je dostatočne transparentný, či v takom prípade administrácia so všetkými možnými do úvahy prichádzajúcimi administratívnymi prácami a úkonmi predstavuje hlavný predmet spotrebiteľského úveru ?
10. Či sa má čl. 4 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách vykladať tak, že na účely tejto smernice má relevanciu inter alia skutočnosť, že za poplatok za vedľajšiu službu dostáva spotrebiteľ plnenie, ktoré prevažne nie je v jeho záujme, ale v záujme veriteľa spotrebiteľského úveru?

I.US 2569/07

Ve své judikatuře Ústavní soud uvedl, že soudy musí vytvořit prostor pro kontradiktorní uplatnění návrhů a důkazů, které se vztahují k rozhodování soudů, přičemž tato povinnost je naléhavější v rámci odvolacího řízení. Pokud tedy odvolací soud shledá, že správné vyčíslení nákladů řízení bude podle jeho právního názoru podstatně odlišné od závěrů soudu prvního stupně (vyšší), a to ve prospěch účastníka úspěšného ve věci, a tato nová procesní situace jej vede k úvahám, že na straně neúspěšného účastníka řízení mohou být zároveň dány podmínky pro aplikaci ustanovení § 150 o. s. ř., jedná se o takovou změnu procesní situace, na kterou se nutně vztahují principy rovnosti účastníků řízení (rovnosti zbraní), konkrétně práva vyjádřit se k eventuálnímu uplatnění moderačního práva.

Rozhodnutie ESLP v prípade Barilik proti SR

- Sťažovateľ ako súdny exekútor podal žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie. Dlužník namietal, že v prípade dobrovoľného zaplataenia mala byť odmena súdneho exekútora vypočítaná odlišným spôsobom a podal proti sťažovateľovi žalobu o zaplataenie sumy okolo 3 400 EUR z titulu bezdôvodného obohatenia. Okresný súd Košice I žalobu zamietol, avšak Krajský súd v Košiciach na základe odvolania dlžníka prvostupňový rozsudok zmenil a žalobe vyhovel. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktoré najvyšší súd zamietol. Stotožnil sa so záverom krajského súdu, hoci v odôvodnení rozsudku uviedol, že predmetný nárok nevyplýva zo zodpovednosti za bezdôvodné obohatenie, ale zo zodpovednosti za škodu.

Rozhodnutie ESLP v prípade Barilik proti SR

ESLP poukázal na svoju konštantnú judikatúru, podľa ktorej ak sa na prvom stupni uskutočnilo verejné pojednávanie, absenciu pojednávania pred súdom druhého alebo tretieho stupňa možno ospravedlniť špecifickými črtami dotknutého konania. Konania týkajúce sa iba právnych otázok môžu byť v súlade s požiadavkami článku 6 Dohovoru, aj keď sťažovateľ nedostal možnosť byť osobne vypočutý odvolacím alebo dovolacím súdom. Vo vzťahu k posudzovanému prípadu ESLP poznamenal, že sťažovateľ nebol obmedzený v možnosti predniesť pred nižšími súdmi akúkoľvek skutkovú alebo právnu námietku, ktorú považoval za vhodnú, a že zmenené právne posúdenie prípadu najvyšším súdom mohol predvídať. Vzhľadom na občianskoprávnu povahu napadnutého konania, špecifické črty dovolacieho konania v Slovenskej republike a posudzovanie konania ako celku ESLP nezistil žiadne porušenie sťažovateľovho práva na prístup k súdu, na kontradiktórne konanie alebo iných práv podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru.

I US 547/2012

Preto toto opačné rozhodnutie senátu II. ÚS možno bez ďalšieho považovať za ojedinelé a vybočujúce z inak konštantnej rozhodovacej činnosti ústavného súdu. Pri rozhodovaní (nielen) ústavného súdu je potrebné mať na zreteli predovšetkým záujem na stabilite súdnych rozhodnutí. Judikatórne zmeny by sa mali – skôr výnimočne – diať na pozadí zmeny právnej úpravy alebo zmeny spoločenských pomerov a aj to zákonom predvídaným spôsobom (§ 6 zákona o ústavnom súde). Pokiaľ takáto zmena nie je náležite odôvodnená a/alebo neprešla požadovanou zákonnou procedúrou, možno ju považovať za akt jurisdikčnej svojvôle.

Plz. US 1/2014

Pri preskúvaní žiadosti exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44 Exekučného poriadku) sa môžu primerane uplatniť ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku vzťahujúce sa na dokazovanie. Ak exekučný súd pri preskúvaní žiadosti exekútora na udelenie poverenia na vykonanie exekúcie vychádza aj z iných listín (či iných dôkazov) než tých, ktoré sú výslovne uvedené v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku (exekučný titul, návrh na vykonanie exekúcie a žiadosť o vydanie poverenia) a na tomto základe posúdi exekučný titul v neprospech oprávneného, je povinný dať mu možnosť vyjadriť sa k podkladom svojho preskúmania; ak tak exekučný súd neurobí, zakladá jeho rozhodnutie dôvod na vyslovenie porušenia základného práva oprávneného vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Pre ústavnú konformnosť konania ako celku postačuje, ak je oprávnenému táto možnosť reálne poskytnutá v odvolacom konaní.

Uz. NS SR vo veci 6Cdo 68/2012

Keďže nešlo o prípad predpokladaný ustanovením § 75 ods. 8 tretia veta O.s.p. (nešlo o odmietnutie alebo zamietnutie návrhu na nariadenie predbežného opatrenia), mal žalobca v zmysle § 209a ods. 1 O.s.p. procesné právo na doručenie odvolania, čím by mu vznikla možnosť sa k nemu prípadne aj vyjadriť. Nerešpektovaním tohto procesného práva mu bola odňatá možnosť konať pred odvolacím súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. Zároveň z ústavnoprávneho hľadiska bolo porušené jeho základné právo na spravodlivé súdne konanie, ktorého súčasťou je dodržiavanie zásady kontradiktórnosti občianskeho súdneho konania a v rámci nej zachovanie princípu „rovnosti zbraní“, prejavujúceho sa v danej veci v primeranej možnosti žalobcu predložiť svoju argumentáciu za rovnakých podmienok.

III. US 481/2012

Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že za danej situácie v dovolacom konaní nedošlo k porušeniu < zásady kontradiktórnosti >, pretože nález nemožno považovať ani za dôkaz, ani za stanovisko, na ktorý by sa vzťahovala zásada kontradiktórnosti.

Uz II. US 563/2011

Účelom ustanovenia § 213 ods. 2 OSP je primárne zabrániť prekvapivému rozhodnutiu odvolacieho súdu z hľadiska právnej kvalifikácie merita veci podľa (odlišného ustanovenia) hmotného práva. Toto ustanovenie nemožno vykladať tak, ako to žiada sťažovateľ. Rozhodovanie o trovách konania je z tohto pohľadu vnútorne jednotnou procesnoprávnou otázkou, pri ktorej nemožno samostatne hovoriť na jednej strane o ustanoveniach upravujúcich náhradu trov konania podľa zásady úspechu a na druhej strane o odlišných ustanoveniach (v zmysle § 213 ods. 2 OSP) tieto princípy modifikujúcich.

Ď

Zmluvná podmienka dojednaná individuálne

- Negatívne vymedzenie - § 53 ods. 2 OZ
  - *nepovažujú sa také ustanovenia, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.*
  - **Skutočnosť, že niektoré aspekty podmienky alebo jedna špecifická podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje aplikáciu tohto článku (čl. 3 bod 2 Smernice) na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.**
- Výkladové pravidlá
  - § 53 ods. 3: „(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.“

Individuálne dojednanie

- Dojednanie zmluvnej podmienky – proces tvorby zmluvy – ustanovenia OZ o zmluvách – kontraktácia a poučenie
- Atribúty právneho úkonu – vôľa spotrebiteľa byť viazaný konkrétnou vyjednanou zmluvnou podmienkou ... event.
- **Vymienenie si zmluvnej podmienky s cieľom dosiahnuť viazanosť zmluvnou podmienkou – na prospech spotrebiteľa**
(Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 31. mája 2011 č. k. 20CoE/24/2011; rozhodnutie OS Košice - okolie 17C/241/2012; Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2012 č. k. 18 Co 109/2011 – negatívna enumerácia znakov)
- **Individuálne dojednanie alebo slušná štandardná zmluvná podmienka? Úvaha dodávateľa = otázka slušného podmikania a bonos mores + reflexia aj s ohľadom na transakčné náklady.**

Neprijateľné zmluvné podmienky (NZP)

- **Čl. 3 bod 1 Smernice 93/13/EHS**
  - Zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery, spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa.
  - **minimálna harmonizácia** – čl. 8 (Rozhodnutie SD EÚ C-484/08 Caja Ahorros)
  - príloha – **vzorový - indikatívny zoznam podmienok bez povinnosti prevzatia presného znenia** – dotransponovanie zákon č. 129/2010 Z. z. – novela OZ

- **§ 53 ods. 1 OZ**
  - + pred 1.1.2008 aj **individuálne dojednanie** (Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 31. mája 2011 č. k. 20CoE/24/2011)
  - + Demonstratívny (indikatívny) výpočet
  - + Možnosť judikovania súdom (napr. § 153 ods. 3 OSP)
  - + Osobitný prípad – povinnosť judikovania - § 153 ods. 4 OSP (§ 53a OZ) – **čl. 7 Smernice 93/13/EHS - ZMENA**

Materiálne znaky NZP

- **Teória**
  - + hrubá nerovnováha v právach a povinnostiach
  - + v neprospech spotrebiteľa
  - + dobré mravy - rozpor
  - + štandardné zmluvné klauzuly /Caja Ahorros/

~ **účel a zmysel právnej úpravy a ochrany práv spotrebiteľov**

- **Súdna prax** – judikatúra Súdneho dvora EÚ a vnútroštátnych súdov
  - rozširovanie vzorového zoznamu neprijateľných zmluvných podmienok zverené **zákonodarcovi a osobitne súdom** (§ 53 ods. 4 OZ) a judikovanie konkrétnej zmluvnej podmienky.

Súdny dvor EÚ

- **C-168/05 - Elisa María Mostaza Claro proti Centro Móvil Milenium SL**

Systém ochrany zavedený smernicou vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky pripravené vopred predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudok z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25).

**Filozofia – judikatúrne rozvíjanie doktríny
ochrany práv spotrebiteľa**

Súdny dvor EÚ - vnútroštátne súdy

- **C 137/08 - VB Pénzügyi Lízing**

Do právomoci SD EÚ patrí právomoc vyložiť pojem „nekalá zmluvná podmienka“ uvedený v článku 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a v prílohe k tejto smernici, ako aj hľadiská, ktoré vnútroštátny súd môže alebo musí zohľadniť pri preskúmaní zmluvnej podmienky vzhľadom na ustanovenia tejto smernice, pričom vnútroštátnemu súdu prináleží stanoviť konkrétnu kvalifikáciu zmluvnej podmienky podľa okolností daného prípadu.

Uznesenie SD EÚ vo veci C-76/10 Pohotovosť, s. r. o. proti Ivete Korčkovskej

- Je úlohou dotknutého vnútroštátneho súdu určiť, či sa má podmienka zmluvy o úvere, aká je vo veci samej, upravujúca podľa zistení tohto súdu sankciu v neprimerane vysokej výške na ťarchu spotrebiteľa vzhľadom na všetky okolnosti týkajúce sa uzavretia tejto zmluvy považovať za nekalú v zmysle článkov 3 a 4 smernice 93/13.

V prípade kladnej odpovede je úlohou uvedeného súdu **vyvodit' všetky dôsledky, ktoré z toho vyplývajú podľa vnútroštátneho práva, s cieľom ubezpečiť sa, že tento spotrebiteľ nie je viazaný touto podmienkou.**

Uznesenie SD EÚ vo veci C-76/10 Pohotovosť, s. r. o. proti Ivete Korčkovskej

- Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana spotrebiteľov, ktorú smernica 93/13 zabezpečuje, jej článok 6 musí byť považovaný za ustanovenie, ktoré je rovnocenné s vnútroštátnymi pravidlami, ktoré v rámci vnútroštátneho právneho poriadku majú právnu silu noriem verejného poriadku (rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, už citovaný, bod 52).

Rozsudok SD EÚ vo veci vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito SA proti Joaquín Calderón Camino

- **Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o návrhu na vydanie platobného rozkazu neumožňuje ani a limine, ani v ktorejkoľvek inej fáze konania ex offo preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienky týkajúcej sa úrokov z omeškania, ktorá je súčasťou zmlúvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ak spotrebiteľ nepodá odpor.**
- **Vnútroštátny súd nemôže zmeniť obsah nekalej podmienky uvedenej v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom.**

Rozsudok SD EÚ vo veci C-472/11 Banif Plus Bank Zrt proti Csaba Csipai, Viktória Csipai

- **Článok 6 ods. 1 a článok 7 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý konštatoval ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, nemusí na to, aby mohol vyvodiť dôsledky tohto konštatovania, čakať, či spotrebiteľ, informovaný o svojich právach, navrhne, aby uvedená podmienka bola zrušená. V každom prípade zásada kontradiktornosti vo všeobecnosti zavazuje vnútroštátny súd, ktorý konštatoval v rámci preskúmania ex offo nekalú povahu zmluvnej podmienky, informovať účastníkov konania v spore a vyzvať ich, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili spôsobom, ktorý na tento účel stanovujú vnútroštátne procesnoprávne predpisy.**

Rozsudok vo veci C-92/11

RWE Vertrieb AG/Verbraucherzentrale Nordrhein-Westfalen eV

- **Štandardná zmluvná podmienka v spotrebiteľských zmluvách podlieha preskúmaniu svojej nekalej povahy aj v tom prípade, že len preberá vnútroštátnu právnu úpravu určenú pre inú kategóriu zmlúv.**
- Je úlohou vnútroštátneho súdu, aby v každom konkrétnom prípade posúdil, či táto zmluvná podmienka umožňujúca dodávateľovi plynu jednostranne meniť cenu, *spĺňa požiadavky dobrej viery, rovnováhy a transparentnosti.*
  - *zmluva musí transparentným spôsobom uvádzať dôvod a spôsob zmeny poplatkov,*
  - *spotrebiteľ môže za konkrétnych podmienok skutočne zrealizovať možnosť výpovede.*

Rozsudok SD EÚ vo veci C-32/12 Duarte Hueros

- Smernica 1999/44/ES Európskeho parlamentu a Rady z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar sa má vykladať v tom zmysle, že **bráni právnej úprave členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá v prípade, keď spotrebiteľ, ktorý má právo na primerané zníženie ceny tovaru uvedenej v kúpnej zmluve, ale na súde žiada výlučne odstúpenie od tejto zmluvy, hoci toto odstúpenie nemožno dosiahnuť z dôvodu málo významného nesúladu tohto tovaru so zmluvou, neumožňuje vnútroštátnemu súdu, aby priznal ex offa takéto zníženie, a to aj keď uvedený spotrebiteľ nie je oprávnený ani spresniť svoj pôvodný návrh, ani podať na tento účel novú žalobu.**

Rozsudok SD EÚ vo veci C 397/11 Jörös

- Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že ak vnútroštátny súd druhého stupňa, ktorý rozhoduje spor o platnosti podmienok uvedených v zmluve uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom na základe vopred pripraveného formulára uvedeným predajcom alebo dodávateľom, má podľa svojich vnútroštátnych procesných predpisov právomoc preskúmať všetky dôvody neplatnosti jasne vyplývajúce zo skutočností predložených na prvom stupni a prípadne na základe zistených skutočností rekvafikovať právny základ, ktorého sa dovolávajú, na preukázanie neplatnosti týchto podmienok, tento súd musí posúdiť ex offo alebo rekvafikovaním právneho základu návrhu nekalú povahu uvedených podmienok s ohľadom na kritériá tejto smernice.

Rozsudok SD EÚ vo veci C 397/11 Jörös

- Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátnemu súdu, ktorý zistí nekalú povahu zmluvnej podmienky, prínaľezí jednak bez toho, aby počkaľ, či spotrebiteľ predlozil v tejto súvisľosti návrh, vyvodiť všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátného práva vyplývajú z takého zistenia, s cieľom zabezpečiť, aby touto podmienkou nebol tento spotrebiteľ viazany, a jednak v zásade na základe objektívnych kritérií posúdiť, či dotknutá zmluva môže naďalej existovať bez nekalej podmienky.
- Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd, ktorý ex offo zistil nekalú povahu zmluvnej podmienky, uplatni, pokiaľ to je možné, tieto vnútroštátne procesné pravidlá tak, aby boli vyvodené všetky dôsledky, ktoré podľa daného vnútroštátného práva vyplývajú zo zistenia nekalej povahy dotknutej podmienky, s cieľom zabezpečiť, aby nou spotrebiteľ nebol viazany.

Rozsudok SD EU vo veci C-488/11 Asbeek Brusse
a de Man Garabito

- Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že s vyhradou ustanovení, ktoré odrazajú záväznú zákonnú alebo regulačnú ustanovenia vnútroštátneho práva, čo prináleží overiť vnútroštátnemu súdu, sa smernica vzťahuje na zmluvu o prenájme bytového priestoru uzatvorenú medzi prenajímateľom konajúcim v rámci podnikateľskej činnosti a nájomníkom konajúcim s cieľom, nevzťahujúcim sa k jeho obchodom, podnikaniu alebo povolaniu.
- Článok 6 ods. 1 smernice 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že neumožňuje vnútroštátnemu súdu, ak určí nekalú povahu zmluvnej pokuty v zmluve uzatvorenej medzi predajcom a dodávateľom a spotrebiteľom, obmedziť sa, ak ho k tomu oprávňuje vnútroštátne právo, na zníženie pokuty, ale ukladá mu jednoducho neuplatniť uvedené ustanovenie na spotrebiteľa.

Rozsudok SD EU vo veci C-488/11 Asbeek Brusse
a de Man Garabito

- Smernica 93/13 sa má vykladať v tom zmysle, že:
  - ak má vnútroštátny súd, ktorý rozhoduje o žalobe podanej predajcom alebo dodávateľom proti spotrebiteľovi, ktorá sa týka splnenia zmluvy, podľa vnútroštátnych procesných pravidiel právomoc preskúmať ex offio rozpor medzi ustanovením, ktoré je základom žaloby, a vnútroštátnymi predpismi v oblasti verejného poriadku, musí takým istým spôsobom, ak určí, že dotknuté ustanovenie spadá do pôsobnosti tejto smernice, preskúmať ex offio jeho eventuálnu nekalú povahu vo svetle kritérií stanovených uvedenou smernicou,
  - ak má vnútroštátny súd podľa vnútroštátnych procesných predpisov právomoc zrušiť ex offio ustanovenie, ktoré je v rozpore s verejným poriadkom alebo kogentným zákonným ustanovením, ak jeho pôsobnosť takúto sankciu odôvodňuje, musí v zásade po tom, ako vyzval účastníkov konania, aby sa k tomu kontradiktórne vyjadrili, zrušiť ex offio zmluvnú podmienku, o ktorej vo svetle kritérií upravených uvedenou smernicou konštatoval, že má nekalú povahu.

Rozsudok SD EÚ vo veci C-413/12 *Asociación de Consumidores Independientes de Castilla y León*.

- ▶ **Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, ako aj zásady efektivity a ekvivalencie sa majú vykladať v tom zmysle, že nebránia právnej úprave členského štátu, ako je právna úprava v konaní vo veci samej, podľa ktorej v oblasti žalôb o zdržanie sa podaných združeniami na ochranu spotrebiteľov jednak takáto žaloba má byť podaná pred súdmi miesta sídla alebo bydliska žalovaného a jednak rozhodnutie o miestnej nepríslušnosti vydané prvostupňovým súdom nemožno napadnúť odvolaním.**

Rozsudok SD EÚ vo veci C-226/12 *Constructora Principado*

- **Článok 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že:**
  - existencia „značnej nerovnováhy“ nevyhnutne nevyžaduje, aby výdavky, ktoré znáša spotrebiteľ na základe zmluvnej podmienky, mali na tohto spotrebiteľa značný ekonomický vplyv vzhľadom na hodnotu predmetnej transakcie, ale môže vyplývať už zo samotnej skutočnosti dostatočne závažného narušenia právneho postavenia, v ktorom sa tento spotrebiteľ ako zmluvná strana nachádza na základe platných vnútroštátnych predpisov, či už formou zúženia obsahu práv, ktoré mu podľa týchto predpisov vyplývajú zo zmluvy, prekážky v ich výkone alebo tiež formou prenesenia dodatočnej povinnosti, ktorú vnútroštátne predpisy nestanovujú, na spotrebiteľa,

Rozsudok SD EÚ vo veci C-226/12 Constructora Principado

- Článok 3 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS sa má vykladať v tom zmysle, že:
  - vnútroštátnemu súdu na účely posúdenia prípadnej existencie značnej nerovnováhy prináleží zohľadniť povahu tovaru alebo služby, ktorá je predmetom zmluvy, všetky okolnosti súvisiace s uzatvorením tejto zmluvy, ako aj všetky ostatné podmienky zmluvy.

Slovenská judikatúrna reflexia

Rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 24. februára 2011 č. k. IV. ÚS 55/2011-19

- Ak je zmluvná podmienka až v hrubom nepomere v neprospech spotrebiteľa ako slabšej zmluvnej strany v právnom vzťahu zo štandardnej spotrebiteľskej zmluvy, ... **nemali by byť žiadne pochybnosti o tom, že takáto zmluvná podmienka sa prieči dobrým mravom.** Zároveň týmto vzniká základ pre docielenie skutočnej, rovnosti, pretože na absolútne neplatnú zmluvnú podmienku **súd prihliadne aj bez návrhu a rovnako aj bez návrhu súd exekúciu zastaví o plnenie z takejto neprijateľnej zmluvnej podmienky.**

Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2012 č. k. 18 Co 109/2011

- Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napíňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z. z.). Za neprijateľnú určil odvolací súd s poukazom na judikatúru nemeckého Najvyššieho spolkového súdneho dvora aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa.

Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 21. novembra 2012 č. k. 18 Co 109/2011

- *V konkrétnostiach:* Odvolací súd si v tomto smere osvojuje nemeckú názorovú líniu, podľa ktorej či už administratívna agenda alebo posúdenie bonity predstavujú plnenia, ktoré nie sú v záujme spotrebiteľa, a preto s poplatkami za takéto plnenia sa spája záver o ich neprijateľnosti. V tomto zmysle za neprijateľné súdy posúdili napríklad paušálne náklady s uplatnením pohľadávky, zmluvné sankcie, úroky z omeškania a cenu odplaty za poskytnutie úveru. Odvolací súd za neprijateľnú podmienku určil aj ustanovenie úverovej zmluvy, ktoré veriteľovi umožňovalo inkasovať prvú splátku a poplatok už pri poskytnutí úveru.

Najfrekventovanejšie NZP

- Neprimerané sankcie – poplatky, skryté sankcie, sankcie za omeškanie (§ 53 ods. 4 písm. k) OZ) - § 3a n.vl. 87/1995 Z. z.
- Postúpenie pohľadávky (§ 53 ods. 4 písm. b) OZ)
  - **Rozhodnutie Okresného súdu Prešov z 12. júla 2010 č. k. 17C/56/2010**
- Neprimerané dôvody mimoriadnej splatnosti úverov (§ 53 ods. 1 OZ),
- Jednostranné výhodná úprava postúpenia, doručovania, domnienok v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ),
- Jednostranná zmena zmluvných podmienok (§ 53 ods. 1 OZ - § 53 ods. 10 OZ)
- Neprimerané zabezpečenie – dohoda o zrážkach zo mzdy (**OS Prešov 11 C 193/2011**) – 30, zabezpečovací prevod práva – prepádna klauzula
- Neprimerane dlhá viazanosť zmluvou (§ 53 ods. 1 OZ)

Najfrekventovanejšie NZP

- Uznanie dlhu a predĺženie premlčacej doby (§ 53 ods. 1 OZ) -
  - **Rozhodnutie Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 28. júna 2010 č. k. 61Cb 221/09.** Dohoda o predĺžení premlčacej doby na 10 rokov v neprospech spotrebiteľa je v rozpore so zákonom.
  - **Rozhodnutie Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom z 20. januára 2011 č. k. 10C/47/2010-53 & Rozhodnutie Krajského súdu v Trenčíne z 23. novembra 2011 č. k. 17Co/167/2011-73**
- Rozhodcovská doložka (§ 53 ods. 4 písm. r) OZ)
- Vyhlásenia spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ)
- Započítanie prijatého plnenia (§ 566 ods. 2 OZ)
  - **Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 20. septembra 2011 č. k. 6Co 39/2011**
- Nakladanie s osobnými údajmi (§ 53 ods. 1 OZ)
- Prenesenie zodpovednosti na spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ)

Súdna kontrola štandardných zmluvných klauzúl

- Každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách (§ 3 ods. 3 zákona 250/2007 Z. z.) – deklarácia práva
  - Nekalá – nemorálna zmluvná podmienka – absolútne neplatná – súd prihliada ex offa (§ 172 ods. 9 OSP) – COFIDIS – **koniec diskusiám o relatívnej neplatnosti – rozpor s dobrými mravmi = vždy absolútna neplatnosť!**
  - Judikatúra SD EÚ – OCÉANO GRUPPO, Mostaza Claro, Pohotovosť (50), Astrucom (52), Godard (61), Banco Credito, Banif,
-
- § 53a OZ
  - § 153 ods. 3 OSP
  - § 153 ods. 4 OSP

Súdna kontrola štandardných zmluvných klauzúl

- **§ 53a ods. 1 OZ**

(1) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

? absolútna neplatnosť ?

Súdna kontrola štandardných zmluvných klauzúl

- **§ 153 ods. 4 OSP ZMENA !**

(4) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve 16ab) alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Uplatnenie ustanovení - modelové prípady z praxe

- **Mobilní operátori**
  - Zmluvná pokuta – mobilný telefón – **PORUŠENIE VIAZANOSTI**
- **NEBANKOVKY**
  - Administratívne poplatky a poplatky za spracovanie zmluvy
- **Banky**
  - poplatok za vedenie úverového účtu – **POPLATOK ZA EVIDENČNÝ „ÚČET“**

Súdna kontrola štandardných zmluvných klauzúl

- **§ 4 ods. 10 zákona č. 250/2007 Z. z.**

(10) Ak napriek upozorneniu združenia predávajúci porušuje povinnosť uloženú súdom alebo osobitným predpisom 12a) zdržať sa používania neprijateľnej zmluvnej podmienky, 12b) považuje sa také konanie za osobitne závažné porušenie povinnosti predávajúceho. 12c)

ZMENA !

Rozsudok Súdneho dvora ES, vo veci C 428/11 Purely Creative Ltd a spol. proti Office of Fair Trading

- **Bod 31** druhá zarážka prílohy I smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES, sa má vykladať v tom zmysle, že **zakazuje agresívne praktiky, ktorými obchodníci, ako sú tí vo veci samej, vytvárajú falošný dojem, že spotrebiteľ už vyhral cenu, ak činnosť smerujúca k získaniu ceny, či už ide o žiadosť o informáciu týkajúcu sa povahy danej ceny, alebo jej nadobudnutia, je podmienená tým, že spotrebiteľ musí uhradiť hotovosť alebo si spôsobiť akékoľvek náklady.**

Rozsudok Súdneho dvora ES, vo veci C 435/11 CHS Tour Services GmbH proti Team4 Travel GmbH

- Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, sa má vykladať v tom zmysle, že ak obchodná praktika spĺňa všetky kritériá uvedené v článku 6 ods. 1 tejto smernice na to, aby bola kvalifikovaná ako klamlivá praktika voči spotrebiteľovi, nemá sa overovať, či taká praktika je v rozpore aj s požiadavkami odbornej starostlivosti v zmysle článku 5 ods. 2 písm. a) tej istej smernice, aby mohla byť platne považovaná za nekalú, a teda zakázanú v zmysle článku 5 ods. 1 uvedenej smernice.

Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-515/12 4finance

- Príloha I bod 14 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), sa má vykladať v tom zmysle, že **pyramídová propagačná schéma predstavuje za každých okolností nekalú obchodnú praktiku len vtedy, ak od spotrebiteľa vyžaduje finančné plnenie v akejkoľvek výške, na základe ktorého mu ponúka možnosť získať kompenzáciu vyplývajúcu hlavne zo zapojenia ďalších spotrebiteľov do tejto schémy, a nie z predaja alebo spotreby produktov.**

- Rozsudok Súdneho dvora EÚ vo veci C-281/12 Trento Sviluppo a Centrale Adriatica.

- Obchodná praktika sa má posúdiť ako „klamlivá“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, **pokiaľ táto praktika jednak obsahuje nesprávne informácie alebo je spôsobilá uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa a jednak je spôsobilá zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Článok 2 písm. k) tejto smernice sa má vykladať v tom zmysle, že pojem „rozhodnutie o obchodnej transakcii“ zahrnuje akékoľvek rozhodnutie, ktoré priamo súvisí s rozhodnutím o tom, či kúpiť, alebo nekúpiť určitý výrobok.**

ÚČEL ÚVERU

- **„I podnikateľ si totiž môže opatrovať veci alebo služby pro svou osobní potřebu, resp. pro jinou než podnikatelskou činnost; pak samozřejmě nejde o vztah, jenž má obchodní charakter a není důvod, aby pro něj platila speciální úprava.“ (rozsudok NS ČR sp. zn. 31 Cdo 660/2010)**
- **Rozhodnutie Krajského súdu v Trnave z 31. mája 2010 č. k. 10CoE/70/2010.**
V prípade pochybností o tom, či ide o spotrebiteľskú zmluvu (vzťah) má dôkazné bremeno dodávateľ (veriteľ). Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nie je len všeobecný údaj o uzavretí zmluvy (poskytnutí úveru) na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aké je povolanie odberateľa a aký konkrétny súvis s takýmto povolaním, či predmetom činnosti odberateľa vôbec uzavretie príslušnej zmluvy má.

ÚČEL ÚVERU

- Rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo dňa 10. 1. 2012, č. k. I. US 1930/11

Nesprávna interpretácia spotrebiteľskej zmluvy
= porušenie práva na spravodlivý proces.
Porušenie práva na spravodlivý proces
predstavuje taká interpretácia ustanovení na
ochranu spotrebiteľa, a to vo vzťahoch
podriadených režimu obch. zákonníka, ktorá
vedie k odmietnutiu ich aplikácie na vzťahy, v
ktorých vystupuje fyzická osoba, ktorá má
podnikateľské oprávnenie, avšak v týchto
vzťahoch sa ako podnikateľ nespráva.

Ročná percentuálna miera nákladov

- Neoboznámenie pred uzavretím zmluvy – nekalá obchodná praktika § 8 ods. 1 písm. d) zákona č. 250/2007 Z. z. (Perenič),
- Neuvedenie RPMN - § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z. / §11 ods. 1 písm. a) zákona č. 129/2010 Z. z. - **bezúročný, bez poplatkov + kumulatívne ďalších náležitostí**
- **Nesprávna RPMN v neprospech – klamanie spotrebiteľa (§8/1/písm. d) z. č. 250/2007 Z. z.)-** Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR 1Sžo 106/2007 - § 11 ods. 1 z. č. 129/2010 Z. z. - **bezúročný, bez poplatkov**

Odplata - súlad s dobrými mravmi

- Výška odplaty – priemer v bankách pri obdobnom úvere – **test primeranosti**
- Kritéria:
  - **Rozhodnutie Okresného súdu Nové Mesto na Váhom zo dňa 29. júna 2010 č. k. 10C/20/2010-83.**
Nemožno úspešne dôvodiť, že by výška úrokov závisela len na dohode účastníkov zmluvy o úvere a že by teda nepodliehala žiadnemu obmedzeniu. Neprimeranou, odporujúcou dobrým mravom, je taká výška úrokov, ktorá podstatne presahuje úrokovú mieru v dobe jej zjednania obvyklú, najmä s prihliadnutím k úrokovým sadzbám uplatňovaným bankami pri poskytnutí úveru.
  - **Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 28. septembra 2011 č. k. 3Co 3/2011**
Okresný súd posúdil dohodu o výške úrokov medzi nebankovou spoločnosťou a spotrebiteľom prevyšujúcu úroky požadované v bankách (13,84 % p.a.) pre rozpor s dobrými mravmi za absolútne neplatnú. Ako neprijateľné zmluvné podmienky súd posúdil zmluvnú pokutu vo výške 10 % z každej omeškanej splátky a úroky z omeškania vo výške 0,1 % denne, ktoré sú navyše v rozpore s nariadením vlády č. 87/1995 Z. z. a zmluvnú podmienku, podľa ktorej má spotrebiteľ znášať akékoľvek výdavky spojené s vymáhaním dlhu.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

- **NS ČR – úžera - 7 Tdo 1215/2011-19** – zneužitie tiesne + **odplata 70% úveru**
- **KS v PO – 16Co 71/2011 civilnoprávna úžera**
  - Najvyšší súd Slovenskej republiky, ale aj Najvyšší súd Českej republiky uzavreli, že nie každá dohoda o úrokoch pri úvere je akceptovateľná (porov. uznesenie NS SR 1MCdo 1/09, rozsudok NS ČR 21Cdo 1484/2004).
  - Ak sa poskytujú spotrebiteľovi drobné úvery za podstatne vyššiu cenu oproti bankám a jedným úverom spláca predchádzajúci úver, zo strany spotrebiteľa úverovej služby je dôvodná úvaha nielen o jeho tiesni, **ale aj o jeho fahkovážnom prístupe**. Na strane veriteľa sa však jedná o nezodpovedný prístup bez odbornej starostlivosti, ktorý nemôže zostať bez povšimnutia (tiež **KS v PO 3 Co 3/2011**).

Odplata - súlad s dobrými mravmi

- **Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 8. decembra 2011 č. k. 16Co/71/2011**
- Nebankový subjekt poskytol žalobcovi na štyri mesiace úver 40 000 Sk (1 328 Eur) za poplatok 17 600 Sk (584 Eur), teda v prepočte na ročné vyjadrenie ceny úveru *per annum* ide o úver za cenu **132 %**. Civilnoprávna úžera spôsobuje neplatnosť právneho úkonu v celom rozsahu pre rozpor s dobrými mravmi (NS ČR 21Cdo 1484/04), pretože sa poskytuje úver pri nadvláde veriteľa za úžernú cenu úveru. V danom prípade pri zjavnom využití aj ľahkovážnosti dlžníka stačí, že k využitiu nadvlády nad dlžníkom dôjde aj čo len z nedbanlivosti (KS v Prešove 3Co 3/2011).
- Z celospoločenského hľadiska sú takéto úverové praktiky nebezpečné v súvislosti s neprimeraným úverovým zaťažením obyvateľstva.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

- **Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp. zn. 22 Cdo 1993/2001, ze dne 8.4.2003**
- Při aplikaci platného občanského zákoníku je třeba přihlížet k tradičním principům občanského práva, obsaženým též v obecném zákoníku občanském z r. 1811, a také k § 253 platného trestního zákona. Proto lichovní smlouvy, tedy takové smlouvy, které smluvní strana uzavře zneužívaje něčí nezkušenosti, tísně nebo rozumové slabosti nebo něčího rozrušení, přičemž dá sobě nebo jinému poskytnout nebo slíbit plnění, jehož hodnota je k hodnotě vzájemného plnění v hrubém nepoměru, jsou pro rozpor s dobrými mravy absolutně neplatné podle § 39 ObčZ. O lichovní smlouvu podle občanského práva jde v případě, kdy jednající z okolností věci věděl anebo musel vědět, že druhá strana je postižena okolnostmi uvedenými shora, a tuto okolnost využil; nevyžaduje se, aby jeho jednání bylo současně v trestním řízení označeno za trestný čin.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

- **Výber rozhodnutí OGH (Najvyššieho súdneho dvora) :**

4Ob505/64

Úžera spôsobuje neplatnosť celej zmluvy, nie len jej zakázanej časti.

1Ob624/85

Nápadný nepomer je daný, keď hodnota protiplnenia významne prekročí hodnotu plnenia bez toho, aby tento nepomer bol odôvodnený zvláštnym rizikom na jednej strane.

4Ob557/77

Smerodajný pre posúdenie hodnoty medzi plnením a protiplnením môže byť vždy len čas uzavretia zmluvy.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

7Ob636/56

Stav núdze je daný, keď zmluvná strana stojí pred voľbou vstúpiť do zmluvného vzťahu alebo utrieť ujmu, ktorá podľa rozumného uváženia je ťažšia ako hospodárska strata, ktorú má zmluva za následok.

6Ob270/60

Stav núdze môže byť zavinený alebo nezavinený, skutočný, ale aj len zdanlivý. Aj zdanlivý stav núdze nepôsobí slabšie ako ten skutočný.

3Ob816/53

Výpočet podmienok potrebných na strane poškodeného pre naplnenie pojmu úžery nie je taxatívny. Okrem ľahkomyseľnosti, stavu núdze, rozrušenia mysle alebo neskúsenosti, prichádzajú na strane poškodeného do úvahy aj iné okolnosti ako neznalosť hodnoty vlastného plnenia, príliš veľká dôveryhodnosť atď.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

5Ob142/72

Lahkomyseľnosť poškodeného je daná vtedy, keď postupuje ľahostajne k následkom a dosahu vlastného konania. Pritom sa však medzi pojmami neskúsenosti, ľahkomyseľnosti, dôveryhodnosti a slabomyseľnosti nemajú stanovovať príliš pevné hranice.

2Ob411/50

Neskúsenosť je daná, keď bola zmluvná strana v dôsledku chýbajúcej životnej skúsenosti alebo všeobecných obchodných znalostí obmedzená v hájení svojich záujmov v čase uzavretia obchodu.

3Ob592/77

Na slabomyseľnosť podľa § 879 Abs 2 Z 4 ABGB je potrebný menší stupeň slabosti mysle ako taký, ktorý má za následok nesvojprávnosť.

1Ob532/85

Vykorisťovanie je možné aj z nedbanlivosti.

Odplata - súlad s dobrými mravmi

3Ob592/77

Znak skutkovej podstaty vykorisťovania predpokladá, že úžerník využije k svojmu obohateniu situáciu, ktorú nemusel sám spôsobiť, o ktorej však vedel alebo musel vedieť rovnako ako o nepomere plnenia a protiplnenia.

6Ob159/58

O vykorisťovaní v zmysle tohto ustanovenia sa dá hovoriť len vtedy, keď protistrana o stave núdze vedela alebo musela vedieť.

Úver ako absolútny obchod - dôsledky

- Osud právneho vzťahu;
- Právny režim
- ObZ – OZ – výhodnosť pre spotrebiteľa?
- Premičanie, odplata a ďalšie konotácie
- **? Ktorý právny režim použiť ?**

Prednostné použitie Občianskeho zákonníka

Poplatky

- **OTÁZKA –**
  - nie sú poplatky v cene ?
  - Majú racionálny a ekonomický základ?
  - Kryjú skutočné služby ?
  - Prospech spotrebiteľa ?
  - Judikatúra a rozvíjanie definície neprijateľnej zmluvnej podmienky

---

Jeden za všetky : Rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/139/2012 z 27.6.2013

Poplatky

- **Rozhodnutie Bundesgerichtshof zo 7. 6. 2011 č. AZ XI ZR 388/10**
Poplatok za vedenie účtu nemá povahu odplaty za konkrétnu zmluvnú službu poskytovanú bankou, a preto nepredstavuje dojednanie týkajúce sa ceny. Vedenie úverového účtu nepredstavuje samostatnú odplatnú službu banky klientovi, práve naopak slúži výhradne záujmom banky. Pokiaľ ide o splácanie úveru banke, slúži úverový účet v prvom rade účtovným, resp. zúčtovacím účelom banky, ktorá prostredníctvom svojho vnútorného vedenia účtov vo vlastnom záujme sleduje stav plnenia úverového vzťahu dlžníkom. Naproti tomu spotrebiteľ, ktorý si pravidelne plní svoju povinnosť splácať úver (dlh) nie je na vedenie osobitného účtu bankou, s cieľom mať o splácaní úveru prehľad, odkázaný.

Poplatky

- **Rozhodnutie Vrchného krajinského súdu v Karlsruhe (Oberlandesgericht Karlsruhe) z 3. mája 2010 č. k. AZ 17 U 192/2010) Poplatky za spracovanie pri poskytnutí spotrebiteľského úveru sú neprijateľné**
 Ak banka od spotrebiteľov požaduje poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru, poškodzuje tým spotrebiteľov a vystavuje ich neprijateľnému vedľajšiemu dojednávaniu o cene. Poplatok za spracovanie pri poskytovaní spotrebiteľského úveru bol bankou stanovený vo výške 2 % z výšky úveru, najmenej však 50 eur paušálne. Spotrebiteľ nenavštívi banku z dôvodu poradenstva v otázke konkrétnej úrokovej sadzby alebo rady, či si na základe vlastnej finančnej situácie môže dovoliť úver, ale výhradne s cieľom zistiť, či a za akých mesačných splátok je banka vôbec ochotná mu ním požadovaný úver poskytnúť. Preverenie úverovej spoľahlivosti (bonity) a výšky úrokovej miery, ktorými banka odôvodňovala vyrubenie poplatku za spracovanie pri poskytovaní úveru vyšší krajinový súd odmietol a uzavrel, že uvedené činnosti vykonáva banka vo vlastnom ekonomickom záujme minimalizovať nevyhnutnosť vlastných pohľadávok.

Poplatky

- **Rozhodnutie Vrchného krajinského súdu v Brandenbure (Brandenburgisches Oberlandesgericht) z 21. júna 2006 č. k. 7 U 17/06:**

Poplatky za vydanie náhradnej kreditnej karty, vystavenie kvitancie v predpísanej pozemkovo-knižnej forme, skúmanie a preverovanie pomerov a upomienky sú neprijateľné.

Pri skúmaní neprijateľnej povahy zmluvných podmienok súd v súlade s rozhodovacou líniou Spolkového súdneho dvora (BGH) potvrdil, že je potrebné vychádzať z najneprijateľnejšieho výkladu, aký pri posudzovaných zmluvných podmienkach vôbec prichádza do úvahy. Poplatok za vydanie náhradnej platobnej karty (15 eur) je neprijateľný, keďže zmluvná podmienka je nejasná a nevylučuje vyrubenie poplatku spotrebiteľovi aj vtedy, keď dôvody vyrubenia nastanú na strane sporiteľne. Poplatok za vystavenie kvitancie v predpísanej pozemkovo-knižnej forme je v rozpore s ratio legis právnej úpravy, keďže spotrebiteľ by mal znášať iba skutočné náklady za kvitanciu a nie aj poplatok za jej vystavenie, keďže poplatok je pokrytý už v zmluvne dojednanom úroku (odplate) za úver. Súd posúdil ako neprijateľné aj poplatky za upomienku zasielanú spotrebiteľovi (13 eur), na ktoré niet zákonného nároku, a ktoré sporiteľni nemôžu patriť v prípade, keď si táto uplatňuje paušálnu náhradu ujmy za omeškanie.

Revolving + úverová karta

- **Rozhodnutie Okresného súdu Košice – okolie z 8. marca 2010 č. k. 17Cb/95/2009 – 83.**

Právomoc súdu stanoviť z úradnej povinnosti, či je podmienka nečestná, znamená vytvoriť vhodné prostriedky na ochranu spotrebiteľa voči neprijateľným zmluvným podmienkam. Nebankový subjekt zmluvou o úvere na nákup tovaru **vnútil spotrebiteľovi vopred aj druhý úkon, ktorý nebol v danom okamihu vo sfére jeho záujmu, pretože podpisom želanej zmluvy o úvere sa spotrebiteľ súčasne podpisuje aj pod tú časť textu, ktorá sa týka dojednania revolvingového úveru, teda vzťahu, ktorý má vzniknúť až v budúcnosti.** Takéto konanie súd kvalifikoval ako nekalú praktiku. Súhlas spotrebiteľa s revolvingovým úverom ako jednostranný úkon nie je zmluvou. Ak veriteľ požičia peniaze a za zmluvu o revolvingovom úvere považuje súhlas s uzavretím zmluvy o revolvingovom úvere bez osobitnej písomnej zmluvy so všetkými náležitosťami, ktoré vyžaduje zákon č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, nebola dodržaná predpísaná forma, a preto je takýto právny úkon neplatný.

Revolving + úverová karta

- **Rozhodnutie Okresného súdu Žilina č. k. 6C/170/2011-52.**

„... okamihom vzniku zmluvy o úvere je odoslanie oznámenia o prijatí žiadosti a poskytnutí úverového rámca adresované klientovi) bez osobitnej písomnej zmluvy, v ktorej by tento záväzkový vzťah bol bezpodmienečne individualizovaný súd má za to, že nedošlo k dodržaniu predpísanej písomnej formy, ako to požaduje ust. 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. a preto je zmluva o revolvingovom úvere, na ktorú navrhovateľ poukazuje, aj z tohto dôvodu neplatná“.

Najčastejšie nároky zo spotrebiteľských úverov

- **Bezúročnosť a bezpoplatkovosť *alt.* absolútna neplatnosť =**
- **Vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 OZ) +**
- **Primerané finančné zadostučinenie**

OCHRANA SPOTREBITEĽA

5. Záložné právo v spotrebiteľských záväzkoch a jeho konotácie

- Obvyklé zabezpečenie pohľadávky;
- Záložná zmluva – vecnoprávny rozmer;
- Problematické aspekty:
  - Uhradzovacia funkcia a formy výkonu záložného práva;
  - Mimosúdny výkon - priamy výkon, dobrovoľná dražba - súkromný proces – zmluvná báza.
  - Žaloba o neplatnosť dobrovoľnej dražby – efektívny prostriedok ochrany (ex post) (§ 21 zákona č. 527/2002 Z. z.)?
  - Aké plnenie zmluvných povinností sa zabezpečuje – čo ak ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku ?
  - Možnosti súdnej ochrany - Súladnosť s európskym právom.

Záložné právo

Aké plnenie zmluvných povinností sa zabezpečuje – čo ak ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku ?

1. neprijateľná zmluvná podmienka – primárna povinnosť
2. neprijateľná zmluvná podmienka - v záložnej zmluve + ? zákonná právna úprava

1. uplatňujú sa mimosúdnym výkonom aj plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok, ktorými sa zvyšuje celkový dlh spotrebiteľa, rovnako napríklad pri bezúročnosti úveru a spotrebiteľ si nevie urobiť názor o neprijateľnosti zmluvnej podmienky, prípadne bezúročnosti úveru. Umelé navýšenie dlhu, výkon založený na tvrdení záložného veriteľa bez exekučného titulu.

2. neprijateľné zmluvné podmienky v záložnej zmluve / eventuálne ? Možnosti posúdenia neprijateľnosti zákonného ustanovenia ?

Záložné právo

Aké plnenie zmluvných povinností sa zabezpečuje – čo ak ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku ?

Rozsudok Súdneho dvora EÚ C-92/11 RWE Vertrieb.

1. Článok 1 ods. 2 smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách treba vykladať v tom zmysle, že táto **smernica sa uplatňuje na všeobecné obchodné podmienky obsiahnuté v zmluvách uzavretých medzi predávajúcim alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ktorými sa prebralo ustanovenie vnútroštátneho práva, ktoré sa uplatňuje na inú kategóriu zmlúv, a ktoré nepodliehajú dotknutej vnútroštátnej právnej**

= súdnej kontrole podliehajú aj zmluvné podmienky, ktoré sú doslovným prepisom právnej úpravy do spotrebiteľskej zmluvy – iný záber pôsobnosti zmluvnej podmienky.

- § 151j OZ

Záložné právo

Rozsudok vo veci C-415/11 Mohamed Aziz/Catalunyacaixa (14. 3. 2013)

- Smernica 93/13/EHS Rady z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že bráni právnej úprave členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá tým, že v konaní o výkone rozhodnutia týkajúceho sa nehnuteľnosti zaťaženej hypotékou nestanovuje možnosť vzniesť námietky voči nekalej povahe zmluvnej podmienky, na základe ktorej bol vydaný exekučný titul, znemožňuje súdu rozhodujúcemu v určovacom konaní, ktorý je príslušný na posúdenie nekalej povahy tejto podmienky, prijať predbežné opatrenia, najmä tie, ktoré vedú k prerušeniu uvedeného konania o výkone rozhodnutia, hoci prijatie týchto opatrení je potrebné na zabezpečenie plnej účinnosti jeho konečného rozhodnutia.
- **Významný záver – právna úprava odporujúca právu EÚ, ak nie je umožnené účinne zastaviť nútený výkon práva.**

Záložné právo

Vybraná judikatúra

- **Nález Ústavného súdu ČR z 8. marca 2005 sp. zn. Pl. US 47/04**
  - Protiústavnosť „dobrovoľnej dražby“
- **Rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo dňa 30.9.2009, č. k. III.US 384/08**
  - Zodpovednosť dražobníka
- **Uznesenie Okresného súdu Pezinok**
  - návrh na vyslovenie nesúladu ustanovenia § 7 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zák. SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru

86

Vybraná judikatúra

- **Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 22. novembra 2011 č. k. 6Co 108/2011**
  - ústavnoprávna úvaha,
  - miesto dražby mimo sídla nehnuteľnosti.
- **Rozhodnutie Krajského súdu v Prešove z 30. septembra 2011 č. k. 14Co/16/2011**
  - vada doručovania,
  - nepreskúmanie záložnej zmluvy.
- **Rozhodnutie Najvyššieho súdu SR zo dňa 27. októbra 2009 č. k. 4 M Cdo 11/2009**
  - formalizmus posudzovania okruhu žalovaných.

Aktuálne ústavnoprávne konotácie

- **Nález Ústavného súdu ČR z 8. marca 2005 sp. zn. Pl. ÚS 47/04**
  - Protiústavnosť „dobrovoľnej dražby“
- **Rozhodnutie Ústavného súdu ČR zo dňa 30.9.2009, č. k. III.ÚS 384/08**
  - Zodpovednosť dražobníka
- **Uznesenie Okresného súdu Pezinok**
  - návrh na vyslovenie nesúladu ustanovenia § 7 ods. 2 zák. č. 527/2002 Z. z. o dobrovoľných dražbách a o doplnení zák. SNR č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov s čl. 1 ods. 1 a čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru

Dohoda o zrážkach zo mzdy a iných príjmov

- **Možnosti súdnej ochrany - Súladnosť s európskym právom.**

Jediná možná účinná ochrana:

– návrh na vydanie predbežného opatrenia na zdržanie sa výkonu zrážok zo mzdy proti tretej osobe – platiteľovi mzdy + meritórny prieskum neprijateľnej zmluvnej povahy dohody o zrážkach zo mzdy.

Proporcionalita námahy pri ochrane práv veriteľa a dlžníka ?

– **Rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach z 31. decembra 2012 č. k. 3Co/353/2012:** Krajský súd potvrdil okresným súdom nariadené predbežné opatrenie, ktorým bolo zamestnávateľovi spotrebiteľa uložené zdržať sa zrážok zo mzdy vykonávaných na základe dohody o zrážkach zo mzdy predformulovanej v zmluve o úvere v prospech veriteľa Poštovej banky, a.s. Odvolací súd skonštatoval, že spotrebiteľ sa pri podpise zmluvy o úvere musel podrobiť vopred určenej a sformulovanej zmluvnej podmienke vo formulárovej spotrebiteľskej zmluve bez toho, aby s ním Poštová banka, a.s. túto podmienku individuálne dohodla. Odvolací súd poukázal aj na prejudiciálnu otázku Okresného súdu Prešov predloženú Súdnemu dvoru EÚ (C-30/12).

Ďakujem za pozornosť !